

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., проф. Лоханова Н.О.
«__» _____ 20__ р.

**ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності «Облік та аудит»

за темою:

«Облік та аудит розрахунків з дебіторами на прикладі ТОВ «ЮГСВЕТ»

Виконавець:

студентка обліково-економічного факультету
групи 42

Чернієнко Анастасія Олександрівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

Канд. екон. наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Москалюк Ганна Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2017

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	7
1.1. Економічна природа, класифікація та оцінка дебіторської заборгованості.....	7
1.2. Облік дебіторської заборгованості. Методи визначення резерву сумнівних боргів.....	17
1.3. Проблемні питання обліку розрахунків з дебіторами у сучасних умовах господарювання.....	28
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ НА ТОВ «ЮГСВЕТ»	31
2.1. Загальна економічна характеристика та аналіз фінансового стану підприємства ТОВ «Югсвіт».....	31
2.2. Особливості обліку розрахунків з дебіторами на ТОВ «Югсвіт» в «1С: Підприємство 8.3 «Управління торговим підприємством для України».....	43
2.3. Резерви та шляхи вдосконалення системи управління дебіторської заборгованості на підприємстві.....	57
РОЗДІЛ 3. ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	
3.1. Нормативно-правова база, мета і завдання аудиту дебіторської заборгованості.....	60
3.2. Методика проведення аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «Югсвіт».....	63
3.3. Аналіз дебіторської заборгованості на ТОВ «Югсвіт».....	68

ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	81
ДОДАТКИ.....	87

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах ринку надзвичайно важливе значення в забезпеченні ефективності функціонування підприємств має раціональна організація здійснення розрахункових операцій. Прискорення оборотності грошових коштів – один з важливих шляхів поліпшення фінансового становища виробничих господарюючих суб'єктів.

Відомо, що активи підприємства з економічного погляду поділяються на оборотні та необоротні активи. Важливим елементом оборотних активів є дебіторська заборгованість.

Актуальність теми випускної роботи обґрунтована тим, що динаміка зміни дебіторської заборгованості, її склад, структура і якість, а також інтенсивність її збільшення або зменшення дуже впливають на оборотність капіталу, вкладеного в поточні активи, а, отже, на фінансовий стан підприємства. Оскільки грошові кошти є посередником у всіх розрахунках, то для забезпечення нормального кругообігу коштів і ведення діяльності в умовах ринкової економіки роль бухгалтерського обліку полягає в правильності і своєчасності виконання всіх необхідних розрахунків. Вважаємо, що на сьогодні одним з найбільш складних і суперечливих питань українського обліку є облік дебіторської заборгованості, що пов'язано з існуванням проблеми неплатежів. Суб'єкти господарювання на перший план висувають вирішення власних проблем, замість виконання фінансових зобов'язань по платежах перед партнерами. Відсутність майнової відповідальності за невиконання власних договірних зобов'язань дає їм змогу ухилятися від взаєморозрахунків з партнерами. Вирішення вищенаведеної складної проблеми багато в чому залежить від вдосконалення бухгалтерського обліку взаєморозрахунків. Для прийняття зацікавленими особами адекватних та вчасних рішень щодо існуючої політики управління, для точної оцінки фінансового стану підприємства істотне значення мають актуальність і якість інформації про стан розрахунків з дебіторами, що формується на базі даних бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання.

Проблемам розвитку теорії і практики бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості присвячено ряд праць вчених-економістів: П.Й. Атамаса, М.Д. Білика, Ф.Ф. Бутинця, І. Буфатіна, Б.І. Валуєва, Ю.А. Вериги, Н.І. Верхоглядової, І.А. Волкової, Т.В. Головка С.Ф., Голова, Н.В. Гудзь, В.І. Єфіменко, Ю.Г. Кім, В.М. Костюченко, М.В. Кужельний, Ю.Я. Литвин, О.В. Лишиленко, В.Г. Лінник, Л.Г. Ловинської, Г.О. Москалюк, Г.В. Нашкерської, В.К. Орлової, І.Б. Садовської, В.В. Сопко, Л.К. Сук, Н.М. Ткаченко, Є.Ю. Шара, та ін.

Мета і завдання дослідження. Метою написання дипломної роботи є виявлення тенденцій та проблем в організації обліку розрахунків з дебіторами і розробка на цій основі пропозицій щодо їх вирішення за даними досліджуваного підприємства. Виходячи з мети дослідження, у роботі передбачається вирішити наступні завдання:

- дослідити теоретичні основи організації обліку розрахунків з дебіторами;
- розглянути поняття та склад дебіторської заборгованості;
- охарактеризувати облік дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, визначити принципи організації обліку розрахунків з іншими дебіторами;
- виявити особливості обліку розрахунків з дебіторами на досліджуваному підприємстві;
- дослідити теоретичні і практичні аспекти проведення аудиту та аналізу дебіторської заборгованості на ТОВ «Югсвіт»;
- виявити існуючі проблеми в обліку дебіторської заборгованості та сформулювати комплекс рекомендацій щодо поліпшення організації обліково-аналітичної системи підприємства.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження у випускній роботі виступає повний обліковий цикл дебіторської заборгованості від виникнення до погашення. Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту на ТОВ «Югсвіт».

Методи дослідження. Дослідження в роботі ґрунтуються на застосуванні загальнонаукових та часткових прийомів і способів. Використано методи аналізу та

синтезу, абстракції та конкретизації, індукції та дедукції. Для обробки масиву інформації по об'єкту дослідження застосовано методи обробки даних: зведення та групування, порівняння та співставлення основних показників балансу. Основними прийомами проведення економічного аналізу в даній роботі були прийоми елімінування, вертикальний та горизонтальний аналіз, порівняння та інші.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою написання випускної роботи є законодавчі та нормативні документи України, праці вітчизняних і закордонних вчених з питань обліку дебіторської заборгованості, спеціалізовані періодичні видання, а також первинні документи, облікові регістри та форми звітності ТОВ «Югсвіт».

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження нормативно-правових актів, науково-методичної та періодичної літератури, облікової документації базового підприємства щодо розрахунків з дебіторами, було зроблено наступні висновки.

1. Облік дебіторської заборгованості в Україні визначає П(С)БО 10, згідно з яким дебіторська заборгованість являє собою суму заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. З таким трактуванням погоджується більшість науковців, проте деякі з них розглядають дебіторську заборгованість як фінансовий актив, майнові вимоги (права) та навіть зобов'язання. Ми погоджуємося з П(С)БО, адже на нашу думку трактувати дебіторську заборгованість як фінансовий актив в українських реаліях не можливо, бо активом можна вважати лише ту частину майна підприємства, яка повністю їм контролюється.

Правила визнання, оцінки, класифікації дебіторської заборгованості в Україні жорстко регламентовані П(С)БО. Окремого МСФЗ, який би регулював облік розрахунків з дебіторами, не розроблено, окремі питання обліку дебіторської заборгованості описані в IAS 32 Фінансові інструменти: подання, IAS 39 Фінансові інструменти: визнання та оцінка. Проте облік дебіторської заборгованості в зарубіжних країнах ведеться більш ефективно, ніж в Україні, про що каже статистика – питома вага заборгованості покупців в загальній сумі активів на українських підприємствах складає більше 50%, а на досліджуваному підприємстві – 64%, при нормі приблизно в 20%.

2. Багатогранність такої економічної категорії, як дебіторська заборгованість, широке її розповсюдження на українських підприємствах потребує власної класифікації дебіторської заборгованості, яка буде відповідати потребам управлінського персоналу. Так, актуальною сьогодні є класифікація заборгованості на навмисну та ненавмисну, забезпечену та незабезпечену, і за ступеню важливості дебітора.

3. Випускна робота виконувалась на базі підприємства ТОВ «Югсвіт», яке функціонує у сфері торгівлі світлотехнічною, кабельно-провідниковою та

електротехнічною продукцією з 2002 року. У роботі було проведено аналіз фінансового стану підприємства, то протягом досліджуваного періоду його можна вважати абсолютно фінансово не стійким, через нездатність формувати запаси за рахунок власних обігових коштів, що підтверджується також низьким значенням коефіцієнту автономії – 7 та 18% на початок та кінець 2016 року відповідно. Виникає протиріччя між цими показниками, та значенням коефіцієнт автономії джерел формування запасів 100% на початок і на кінець року. Тобто для ведення поточної господарської діяльності підприємство не залучає позикові кошти, а здійснює її за рахунок наявної виручки від реалізації. Це підтверджується і відсутністю грошових коштів на кінець періоду, через що підприємство має низькі показники платоспроможності.

4. Аналіз дебіторської заборгованості показав, що в 2016 р., порівняно із 2015 р., загальна величина дебіторської заборгованості зросла на 3575,3 тис. грн або на 18,8%, що поряд із зростанням виручки від реалізації свідчить про розширення торгівельно-реалізаційного процесу. Основну питому вагу в загальній сумі дебіторської заборгованості складає саме заборгованість покупців за відвантажені товари. Позитивна динаміка спостерігається за оборотністю дебіторської заборгованості підприємства. Так, обіг дебіторської заборгованості прискорився на 0,5 разів та склав 8,3 оборти в 2016 р. Це відповідно призвело до зменшення строку погашення заборгованості в днях. Якщо в 2015 р. середній період погашення дебіторської заборгованості складав 46 днів, то в 2016 р. – вже 43 дні. Позитивним моментом є те, що термін погашення дебіторської заборгованості менший за термін погашення кредиторської. Наслідком цього є те, що грошові кошти будуть тимчасово вільними і в розпорядженні управлінського персоналу підприємства, і, відповідно, потенційна здатність підприємства розрахуватись перед кредиторами на дату висунення ними вимог зросте. Прискорення обігу дебіторської заборгованості було досягнуто за рахунок збільшення виручки від реалізації.

5. Критична оцінка діючої практики обліку дебіторської заборгованості на підприємстві дозволила встановити, що в цілому облік дебіторської заборгованості

на ТОВ «Югсвіт» ведеться згідно діючого законодавства, однак ми виявили деякі її недоліки та відокремили шляхи їх подолання.

По-перше, на підприємстві немає Наказу про облікову політику, тобто фактично діяльність бухгалтерської служби ніяк законодавчо не регулюється. Необхідність розроблення та впровадження такого документу на підприємстві пояснюється тим, що підприємство самостійно визначає свою облікову політику на підставі НП(С)БО та інших нормативно-правових актів. У роботі нами було розроблено та запропоновано управлінському персоналу підприємства Наказ про облікову політику, який дозволить налагодити роботу бухгалтерії підприємства та вирішить суперечливі моменти.

По-друге, на підприємстві не створюється резерв сумнівних боргів, тобто на дату балансу дебіторська заборгованість відображається за первісною вартістю, що суперечить вимогам П(С)БО 10. Задля дотримання принципу обачності та запобігання завищення активів підприємства вважаємо за доцільне щоквартально формувати резерв сумнівних боргів за методом абсолютної суми сумнівної заборгованості. Наше рішення пояснюється тим, що підприємство має постійне коло надійних покупців, а платоспроможність нових покупців перевіряється менеджерами відділу реалізації, тобто таке явище, як безнадійна заборгованість, на досліджуваному підприємстві трапляється рідко.

По-третє, контроль за станом дебіторської заборгованості на підприємстві занадто слабкий. Ми вважаємо, що необхідно робити акти звірки з дебіторами щомісяця, проводити аналіз дебіторської заборгованості за термінами утворення, розробити комплекс заходів щодо постійного моніторингу потенційних дебіторів (оцінювання їх фінансового стану та платоспроможності, ринкової репутації, іміджу тощо), та що не менш важливо – зосередити ці функції в руках одного працівника.

По-четверте, на підприємстві не встановлено граничних термінів передачі первинних документів щодо розрахунків з покупцями до бухгалтерії центрального офісу, що дуже впливає на взаємовідносини між бухгалтеріями представництв та центральної бухгалтерії. На нашу думку, доцільно встановити термін передачі документів до 25 числа місяця, наступного за базовим.

6. Вважаємо, що доцільним є впровадження на підприємстві системи знижок, запропонованих у роботі, за типом «2/10, нетто 30», що означає надання знижки у розмірі 2% кожному покупцю, який сплатить рахунок у 10-дневний термін, а граничний термін оплати – 30 днів, після чого будуть застосовані штрафні санкції. При цьому розмір знижки може варіюватися.

Таким чином, облік, аналіз та аудит дебіторської заборгованості в комплексі являють собою процес управління дебіторською заборгованістю. Складові цього процесу тісно залежать одна від одної – від доречності обраних облікових політик, дотримання діючих норм законодавства, повного та своєчасного ведення облікової документації напряму залежить якість проведеного аналізу та аудиту розрахунків, а від того – раціональність та ефективність управлінських рішень, прийнятих на основі результатів такого дослідження. І навпроти – необхідність постійного контролю за розрахунками з дебіторами, аналізу та аудиту дебіторської заборгованості висуває нові вимоги до існуючої системи обліку на підприємстві та потребує постійного її удосконалення.

Впровадження на підприємстві запропонованих заходів дасть можливість підвищити ефективність діючої системи управління дебіторської заборгованості, що позитивно вплине на його фінансовий стан та показники рентабельності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996- XIV від 16.07.1999 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Закон України «Про аудиторську діяльність» № 3125-ХІІ від 22.04.1993 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.
3. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» № 237 від 08.10.1999 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» №290 від 29.11.1999 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.
6. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку №88 від 24.06.1995 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.
7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій №291 від 30.11.1999 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99/page>.
8. Атамас П.Й. Фінансовий облік: практикум. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 444 с.
9. Аудиторський висновок та його види [Електронний ресурс] // Бібліотека економіста – Режим доступу: <http://library.if.ua/books/78.html>.
10. Бруханський Р. Ф. Бухгалтерський облік : підруч. / Р. Ф. Бруханський. – Тернопіль : ТНЕУ, 2016. – 480 с.

11. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник. – Ж.: Рута, 2002. – 688 с.
12. Велш Глен А. Основи фінансового обліку /Пер. з англ. О.Мілін, О.Ткач – К.: Основи, 2007. – 943 с.
13. Верига Ю.А. Гладких Т.В. Орищенко М.М. Фінансовий облік. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 438 с.
14. Верхоглядова Н.І., Шило В.П., Ільїна С.Б. та ін. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: Навчально-практичний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 536 с.
15. Визнання дебіторської заборгованості. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://minfin.com.ua/taxes/-/gospoper/bo_2_6_1_oblicdebitor.html.
16. Волкова І.А. Фінансовий облік-1. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 228 с.
17. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади і коментарі : [практ. посібник] / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко. – К. : Лібра, 2001. – 840 с.
18. Головка Т. В. Фінансовий облік-1. Підручник. – К.:КНЕУ, 2008. – 416 с.
19. Горбачова О. М. Облік та аналіз дебіторської заборгованості: проблеми та шляхи їх вирішення / О. М. Горбачова // Фінанси України. – 2009. – № 11. – С. 152–155.
20. Городянская Л. Организация контроля дебиторской задолженности на предприятии / Л. Городянская // Бухгалтерский учет и аудит. – 2013. – №5. – С. 46-53.
21. Гринюк І. М. Модель управління дебіторською заборгованістю / І. М. Гринюк. // Економіка України. – 2017. – № 2. – С. 37–47.
22. Гудзь Н.В. Денчук П.Н. Романів Р.В. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник. . – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 424 с.
23. Іващенко А. С. Проблеми обліку дебіторської та кредиторської заборгованості в Україні / А. С. Іващенко, О. В. Гайдамака, Н. В. Черевик // Молодий вчений. – 2014. – № 4(07)(1). – С. 69-71.

24. Карчова Н. В. Аналіз дебіторської заборгованості як інструмент підвищення ефективності аудиту / Н. В. Карчова // Управління розвитком. – 2011. – №2. – С. 112-118.

25. Кім Ю.Г. Бухгалтерський та податковий облік: Первинні документи та порядок їх заповнення. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 600 с.

26. Класифікація дебіторської заборгованості. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://minfin.com.ua/taxes/-/gospoper/bo_2_6_2_oblicdebitor.html.

27. Колеснікова О. М. Проблемні питання обліку резерву сумнівних боргів в контексті податкового кодексу України / О. М. Колеснікова // Ефективна економіка. – 2011. – № 11. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=772>.

28. Костюнік О. В. Удосконалення обліку кредиторської заборгованості та методи управління нею / О. В. Костюнік // Агросвіт. – 2015. – №8. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.agrosvit.info/pdf/8_2015/14.pdf.

29. Кравчук О. Облік розрахунків з дебіторами і кредиторами / О. Кравчук // Дебет-Кредит. – 2010. – № 33-34. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dtk.com.ua/show/1cid04591.html>.

30. Кручак Л. Селекція програмного забезпечення для автоматизації обліку дебіторської заборгованості / Л. Кручак. // Економіст. – 2017. – №1. – С. 18–22.

31. Ловінська Л.Г., Жилкіна Л.В., Голенко О.М. та ін. Бухгалтерський облік: Навч.-метод. посібник. – К.: КНЕУ, 2002. – 370 с.

32. Максимова В.Ф., Черкашина Т.В. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: Навчальний посібник. – Одеса: ОНЕУ, ротاپронт, 2014 р. – 238 с.

33. Москалюк Г. О. Облік дебіторської заборгованості: навчальний посібник [Електронний ресурс] / Г. О. Москалюк // Одеса: ОНЕУ. – 2015. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/4673>.

34. Москалюк Г.О. Система внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості: напрями удосконалення і розвитку / Г.О. Москалюк

// Ефективна економіка. – 2013. – № 3. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1899>.

35. Нашкерська Г.В. Бухгалтерський облік . Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 464 с.

36. Нашкерська Г.В. Фінансовий облік: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2009. – 504 с.

37. Новікова Н. М. Структурно-логічна модель управління дебіторською заборгованістю підприємства / Н. М. Новікова // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – №1. – С. 62–75.

38. Облік та аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємств оптової торгівлі: монографія / Н. С. Акімова, О. В. Топоркова, Т. О. Євлаш, О. О. Говоруха. – Х: ХДУХТ, 2016. – 285 с.

39. Огійчук М. Ф. Облік і аудит: [Навч. посібн.] / М.Ф. Огійчук – К.: Знання України, 2015. – 391 с.

40. Оніщенко М. А. Теоретичні основи управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємств в сучасних умовах господарювання / М. А. Оніщенко, Н. Г. Сейсебаєва. // Економіка, фінанси, право. – 2016. – №11. – С. 21–23.

41. Орлова В. К., Орлів М. С., Хома С. В. Фінансовий облік. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 510 с.

42. Оцінка дебіторської заборгованості в обліку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studopedia.org/4-17727.html>.

43. Пащенко Т. О. Вплив дебіторської заборгованості на фінансовий стан підприємства в сфері газопостачання [Електронний ресурс] / Т. О. Пащенко // Інноваційна економіка. – 2016. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/eko/18oct2016/40.pdf>.

44. Прийдак Т. Автоматизація дебіторської заборгованості, як засіб покращення фінансового стану підприємства [Електронний ресурс] / Т. Прийдак, І. Косовська // Науковий клуб Sophus. – 2013. – Режим доступу: <http://sophus.at.ua/publ/>

2013_11_21_22_kampodilsk/sekcija_4_2013_11_21_22/avtomatizacija_debitorskoji_zaborgovanosti_jak_zasib_pokrashhennja_finansovogo_stanu_pidpriemstva/38-1-0-768.

45. Разборська О. О. Особливості та методика аудиту дебіторської заборгованості [Електронний ресурс] / О. О. Разборська, М. В. Петрик // Економічні науки. – 2014. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=74302>.

46. Распопова Ю. О. Удосконалення обліку кредиторської заборгованості / Ю. О. Распопова, О. М. Комарова // Сборник научных трудов "Вестник НТУ "ХПИ" : Технічний прогрес та ефективність виробництва. – 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://patents.org.ua/View/19614>.

47. Реутова Ю. Облік дебіторської заборгованості за П(С)БО та МСФЗ [Електронний ресурс] / Ю. Реутова // Відкрита Міжнародна інтернет-конференція "МСФЗ: дослідження, наука, практика, імплементація". – 2015. – Режим доступу: <http://konf.amsfo.com.ua/oblik-debitorsko%D1%97-zaborgovanosti-za-psbo-ta-msfz/>.

48. Савченко А. Аналіз дебіторської заборгованості підприємства за допомогою економіко-математичних методів / А. Савченко, Т. Паянок. // Економіст. – 2017. – №3. – С. 27–32.

49. Садовська І. Б. Божидарнік Т.В. Нагірська К.Є. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 688 с.

50. Салига К. С. Покращення фінансового стану підприємств шляхом управління дебіторською заборгованістю / К. С. Салига, Ю. В. Нестеренко. // Економічна наука. – 2016. – №12. – С. 65–67.

51. Севрук Є. Рефінансування дебіторської заборгованості на підприємствах торгівлі / Є. Севрук. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2017. – № 1. – С. 116–125.

52. Скатова О.С. Облік розрахунків з дебіторами та кредиторами / О.С. Скатова // Економічні науки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/18_APSN_2014/Economics/7_172530.doc.htm.

53. Слав`юк Р. А. Фінанси підприємств: підручник / Р. А. Слав`юк. – Національний банк України, Університет банківської справи. – К. : УБС НБУ : Знання, 2010. – 550 с.

54. Соколов Я. В. Бухгалтерский учет в зарубежных странах : [учебник] / Я. В. Соколов, Ф. Ф. Бутынец, Л. Л. Горецкая, Д. А. Панков. – М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2005. – 664 с.
55. Сук Л. К. Фінансовий облік: Навч. посіб. / Л. К. Сук, П. Л. Сук. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2016. – 663 с.
56. Сук Л. К., Сук П. Л. Фінансовий облік. Навчальний посібник. – К. : Знання, 2012. – 647 с.
57. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: підруч. / Н. М. Ткаченко. – К.: Алерта, 2016. – 928 с.
58. Утенкова К. О. Аудит: Навчальний посібник / К. О. Утенкова. – Київ: Алерта, 2011. – 408 с.
59. Цегельник Н. І. Оцінка дебіторської заборгованості в системи розрахунків із покупцями підприємств / Н. І. Цегельник. // Агросвіт. – 2013. – №6. – С. 51–55.
60. Чумаченко М. Г. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості [Електронний ресурс] / М. Г. Чумаченко // КНЕУ. – 2013. – Режим доступу: <http://www.ebk.net.ua/Book/BookEkAnaliz/part8.8.htm>.
61. Шаровська Т. С. Оперативний облік та контроль: інформаційна база для прийняття своєчасних управлінських рішень [Текст] / Т. С. Шаровська, О. М. Старенька // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. – 2015. – №1/6(21). – С. 66-69.
62. Шара Є. Ю. Фінансовий облік І. Навчальний посібник / Є. Ю. Шара, І. Є. Соколовська-Гонтаренко. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 308 с.
63. Шара Є. Ю. Бідюк О. О., Гуріна Н. В. та ін. Фінансовий облік – І. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 408 с.